

UTICAJ INTERVENTNOG PROGRAMA NA PREVENCIJU KOMPLIKACIJA UZROKOVANIH INZULINSKOM REZISTENCIJOM KOD ŽENA REPRODUKTIVNE DOBI

2022.

SAŽETAK

Inzulinska rezistencija (IR) je stanje u kojem određena koncentracija inzulina ostvaruje biološki učinak manji od očekivanog. Sindromi IR obuhvataju širok klinički spektar, koji uključuje pretilost, intoleranciju na glukozu, diabetes mellitus (DM) i metabolički sindrom, kao i stanje ekstremne IR. Značaj istraživanja u okviru ovog projektnog prijedloga se temelji na mnogim naučnim činjenicama, te nedostatku multidisciplinarnog pristupa u rješavanju problema IR kod žena reproduktivne dobi. Na našem prostoru, nedostaju istraživanja ovog tipa, dok je problematika sve više zastupljena, a DM tip 2 se i dalje navodi kao oboljenje sa sve većom prevalencijom kako u Kantonu Sarajevo, tako i na nivou FBiH. Naučni doprinos predloženog istraživanja je kreiranje preventivno promotivnog vodiča za žene u reproduktivnoj dobi sa IR, kreiranje nutritivne terapije i interventnog programa fizičke aktivnosti, detekciju visokoprediktivnih laboratorijskih i antropometrijskih parametara, uspostavljanje korelativnih uzročno-posljedičnih odnosa. Interventni programi bi potencijalno smanjili troškove zdravstvene zaštite što predstavlja dugoročni doprinos. Također, preventivno-interventni vodiči s napomenom o stilovima života će biti dostupni svim ženama reproduktivne dobi. Autori aktuelnih istraživanja su zaključili da je umjereno smanjenje tjelesne mase kod pretilih ispitanika tokom kratkog razdoblja značajno poboljšalo inzulinsku rezistenciju. Smanjenje tjelesne mase je istovremeno smanjilo i serumski leptin, povećalo grelin i povećalo dio nezasićenih eritrocita. Samo je leptin bio u neovisnoj korelaciji s poboljšanjem IR nakon multivariabilne regresijske analize, što ukazuje da leptin može igrati ulogu u modulaciji IR nakon gubitka tjelesne mase.

Ključne riječi: inzulinska rezistencija, leptin, laboratorijski parametri, antropometrijski parametri, preventivno-interventni program

THE IMPACT OF AN INTERVENTION PROGRAM ON THE PREVENTION OF COMPLICATIONS CAUSED BY INSULIN RESISTANCE IN WOMEN OF REPRODUCTIVE AGE

2022.

ABSTRACT

Insulin resistance (IR) is a condition in which a certain concentration of insulin achieves a biological effect less than expected. IR syndrome covers a wide clinical spectrum, which includes obesity, glucose intolerance, diabetes mellitus (DM), and metabolic syndrome, as well as a state of extreme IR. The importance of research within this project proposal is based on scientific facts and the lack of a multidisciplinary approach in solving the problem of IR in women of reproductive age. In our area, there is a lack of research of this type, while the problem is increasingly present, and DM type 2 is listed as a disease with increasing prevalence in the Sarajevo Canton, and at the level of the Federation of the Bosnia and Herzegovina as well. The scientific contribution of the proposed research is the creation of a preventive and promotional guide for women of reproductive age with IR, the introduction of nutritional therapy and intervention program of physical activity, detection of highly predictive laboratory and anthropometric parameters for IR, and establishment of correlated cause-and-effect relationships. Intervention programs would potentially reduce health care costs, which is a long-term contribution. Also, prevention intervention guides with a note on lifestyles will be available to all women of reproductive age. The authors of the current research concluded that a moderate decrease in body weight in obese subjects over a brief period significantly improved IR. Weight loss also reduced serum leptin, increased ghrelin, and increased unsaturated erythrocyte counts. Only leptin was independently correlated with improvement in IR after multivariable regression analysis, suggesting that leptin may play a role in modulating IR after weight loss.

Keywords: insulin resistance, leptin, laboratory parameters, anthropometric parameters, preventive intervention program

USTANOVA/E UKLJUČENE U REALIZACIJU PROJEKTA

- Univerzitet u Sarajevu – Fakultet zdravstvenih studija,
- Poliklinika Atrijum Sarajevo.

PROJEKTNI TIM

Ime i prezime	Pozicija	Radni status
Prof. dr. Arzija Pašalić	Voditelj	Zaposlenik UNSA - FZS
Prof. dr. Amra Mačak - Hadžiomerović	Istraživač	Zaposlenik UNSA - FZS
Prof. dr. Suada Branković	Istraživač	Zaposlenik UNSA - FZS
Prof. dr. Vedran Đido	Istraživač	Zaposlenik UNSA - FZS
Doc. dr. Sabina Šegalo	Istraživač	Zaposlenik UNSA - FZS
As. Almedina Hajrović	Istraživač	Zaposlenik UNSA - FZS
As. Minela Velagić	Istraživač	Zaposlenik UNSA - FZS
Mr. Lejla Čano - Dedić	Istraživač	Student III ciklusa studija

CILJ/EVI PROJEKTA

1. Analizirati vrijednosti antropometrijskih i laboratorijskih parametara kod žena reproduktivne dobi;
2. Utvrditi efekat nutritivne terapije i intervencijskog programa tjelesne aktivnosti na antropometrijske i laboratorijske parametre kod žena reproduktivne dobi;
3. Kreirati preventivno-interventni vodič za žene reproduktivne dobi sa inzulinskom rezistencijom;
4. Komparirati i ispitati prediktivnost laboratorijskih i antropometrijskih parametara kod inzulinske rezistencije.

TIP PROJEKTA

Naučno-istraživački.

IZVOR SUFINANSIRANJA

Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo

STATUS PROJEKTA

Završen.

PUBLIKACIJE IZ PROJEKTA

- Čano – Dedić L. Uticaj interventnog programa na prevenciju komplikacija uzrokovanih inzulinskom rezistencijom kod žena reproduktivne dobi [Doktorska disertacija]. [Sarajevo]: Univerzitet u Sarajevu - Fakultet zdravstvenih studija, 2024.
- Pašalić A, Čano – Dedić L, Šegalo S, Mačak – Hadžiomerović A, Branković S, Đido V, Velagić M. Preventivno-interventni vodič za žene reporduktivne dobi s inzulinskom rezistencijom. Sarajevo, 2024.